/

Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18 | Fylke: Nord Tröndelag

Tilleggsspørsmålnr. | Herad: Vikna

Emne: Juletre og Julehalm | Bygdelag: Rørvdal

Oppskr. av: Paul Woxeng | Gard: Borgsnov

(adresse): Borgsnov | G.nr. 43 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. delvis egen Röynsle og delvis hört av andre Bygdefolk

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): min Far Hybert B. Woxeng. fö 1843 og min Mor Indianna Jensd. fö 1849. ~~Hans~~ Paulsen Lyngsnes, Yttersund fö: Tiden 1840-50.

SVAR

Juletreet har så å si været i hvermanns Heim i denne Bygd siden Århundreskiftet. Det var i 1880 årene at Juletreet begyndte å få innpas i Bygda. Det förste Juletre jeg så, sa en 90 års gammel Mann for nogen år siden, var i Stua hos Sogneprestem på Nöröya (Sogneprestens Bosted) i Tiden omkr. 1880. Senere ble der Juletre hos Handelsmennene i Bygda. Enkelte av disse bad Barna i nærmeste Grenn til seg en Kveld i Jula til Fest. Barna gikk om Juletreet og Sang, og så fikk de höste av det om Kvelden.

Först nogen år efterpå begyndte Folk i almindelighet å få (forskaffe seg) fatt i Juletre samtidig som Skolene holdt Juletrefester for Barna.

Det var Gran- og Furutrær, som ble og blir nyttet som Juletre. I Mangel på disse er Enebærbusken blitt benyttet.

Juletreets Störrelse avgjöres efter Störrelsen av Stuen, det står i. Kun enkelte kan ha et lite Juletre stående på Bordet.

4933

de største Juletrær står på Golvet i
en Juletrefot dannende et Kors og når i en almindelig
lav Bondestue omtrent til Loftet.
Det er pyntet med Lys i alle Farver
eller bare hvite. Til å begynde med
brukte man såå heimsløpte Talglys. No
blir de kjøpt i Butikkene – Stearinlys.
Foruten Lysene var der hengt på Kvistene
Glimmer og annen Juletrepynt i Papir Bomullsdotter. dertil
mange pent tilarbeidet Paperkurve, hvori var lagt
Rosiner, Svisker, Nøtter, Fiken o.s.v.
opphengt på Grenene sammen med Julemat laga av Spekulasideig,
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
likedan i
~~gi~~ Dyreformer, Godter, som ble
delt ut til Barna, når Høstingen
av Juletreet skulde foretas en Kveld
sist i Jula. Forut hadde man satt
Treet midt på Golvet, hvis der var
Plass og Barna gikk rundt det og
sang Julesalmer og andre vakre
sange, som Barna kunde utenad.
Noen Speciel dag med Julefiringen omkring Juletreet ~~til~~ ~~[illegible]~~ var det
ikke. Kun enkelte, som bad sam-
men flere Barn, kunde ha en Speciel
Juletrefestdag som fast Tradisjon.

Julelysene ble som Regel
tendt, når man satte seg til Kvelds-
bordet Julekvelden (24. desbr.), likeså Jule-
dagskvelden, Nyttårskvelden. ~~Forøvrig~~
kunde det være vilkårligt alt eller som
man hadde besøkende til,
heldst Barn.

Juletreet ble som Regel
stående Jula ut, ja helt til Tjuendag.

Der blir ikke satt opp noe Tre
utenfor Huset.

Det første Juletre, som

4933

3

påen viss Plass
er blitt satt opp ute her i Bygda til Hygge og Fest for Folk, som i de større Byer, var i 1949 på Torvet på Strandstedet Rørvik.

„Julbäumet" (Juletreet) setter man opp på en Stang utenfor Hovedbygningen „Julemorron" (Julemorgenen).

En god Tid før Juletreet kom på Mote i Bygda eller inntil 1870 årene var det skikken å bære løs Halm på Stuegulvet Julekvelden, og herpå lå Husets Folk Julenatta. Halmen ble båret ut allerede i Dekslidene om Julemorgenen. Musket ble samlet sammen og strødd over Kjyrn i Fjøset forat de skulde bli fri Kleggbettet om Sommeren.

Hver Julemorgen lette man under Bordet etter Korn. Fandt man et modent Korn, ble det godt År, lå der et småkorn, ble der dårligere År. Fantes ingenting ble det Svartår eller Uår.

Ble der Stubber igjen av Julelysene, brukte man disse til å svi Hårene av Jurene på Kjyrn, når disse ha Kalva for å undgå, at de skulde få stolen i Juret.

4933

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING